

St. prp. nr. 54.

(1950)

Om forsikring av statens risikoer (bortsett fra brannforsikring).

*Tilråding fra Finans- og tolldepartementet 17. mars 1950
godkjent ved kongelig resolusjon samme dag.*

(Foredratt av statsråd Olav Meisdalshagen.)

I St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 4 for 1949, ble spørsmålet om ordning av brannforsikring tatt opp. Stortinget traff 29. juni 1949 slikt vedtak:

«Stortinget samtykker i:

1) At forsikringsavtalen av 24. juni 1939 mellom staten ved Finansdepartementet og Norges Brannkasse fornyes for et tidsrom av 5 år. Finansdepartementet bemyndiges til å treffe bestemmelse om hvilke av de enkelte forsikringer som skal sies opp og hvilke nye som skal tegnes. Forutsetningen er at det ikke gjøres noen endring med hensyn til rabattordningen og videre at den samlede forsikringssum opprettholdes.

2) At all brannforsikring av statens løsøre sies opp. Finansdepartementet bemyndiges til å treffe bestemmelse om tegning av brannforsikring av statens løsøre når særlige forhold antas å tilsi det.

3) At det på statsbudsjettet for budsjettterminen 1. juli 1949—30. juni 1950 bevilges som tillegg under nytt kap. 806, Dekning av brannskader på bygninger og løsøre kr. 200 000.»

Stortinget har således bestemt i hvilken utstrekning staten for tiden skal ordne seg vedrørende forsikring av statens brannrisikoer. Hvorledes det framtidig skal forholdes med hensyn til brannforsikring av statens bygninger, vil bli tatt opp igjen og forelagt Stortinget i 1954 når statistikken for perioden 1949—54 foreligger.

I nevnte St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 4 for 1949, anføres at de forskjellige spørsmål vedkommende andre risikogrupper enn brann, vil bli utredet og forelagt Stortinget så snart departementet får anledning, slik at det blir klare linjer med hensyn til statens forsikringsforhold.

Angående disse andre risikogrupper har Finansdepartementet fra de øvrige departementer innhentet oppgaver over omfanget av statens forsikringer. Oppgavene viser at sta-

ten har tegnet et ganske stort antall forsikringer av de grupper det her er tale om. Det gjelder særlig risikoer som er dekket ved garantiforsikring, ansvarsforsikring, ulykkesforsikring, transportforsikring, innbrudds- og ransforsikring.

Finansdepartementet har i en lang årrekke fått seg forelagt en rekke saker om forsikring av slike spesielle risikoer som det her er tale om. Departementet har imidlertid ikke ansett seg bemyndiget til å avgjøre slike forsikringsspørsmål og har derfor innskrenket seg til en tilråding vedkommende spørsmålene. Ved behandlingen av disse saker har Finansdepartementet som alminnelig regel lagt til grunn selvassuranseprinsippet med visse tillempinger. Nå finner en å burde anbefale at Finansdepartementet får Stortingets bemyndigelse til også å treffe avgjørelse i disse spørsmål. Ved Stortingets forannevnte vedtak av 29. juni 1949 fikk Finansdepartementet bl. a. alminnelig bemyndigelse til å avgjøre alle spørsmål om tegning av brannforsikring av statens løsøre, og dette risikokompleks antas å være av langt større økonomisk rekkevidde enn noen av de risikogrupper det er tale om i nærværende framlegg. Det er i tilfelle forutsetningen at — som hittil — selvassuranseprinsippet vil bli gjennomført, dog slik at forsikring vil bli tillatt når særlige forhold taler for det, jfr. for øvrig ordningen om brannforsikring av statens løsøre.

Ved avgjørelsen av om det i det enkelte tilfelle vil være formålstjenlig for staten å forsikre, må en ha for øye at den utjevning av den økonomiske skade mellom premiebetalerne som er enhver forsikrings oppgave, ofte vil være uten hensikt når det gjelder staten. De økonomiske følger av en skade som rammer staten vil jo måtte bæres av skatte-

Om forsikring av statens risikoer.

borgerne, hvorved det skjer en utjevning. Bortsett fra dette kan en uten videre gå ut fra at det for flere av de omhandlede risikogrupper vedkommende forsikringsmatematisk sett ikke vil lønne seg for staten å forsikre på grunn av det store antall risikoer. Enkelte andre grupper kan representere så små risikoer at det vil være helt unaturlig for staten med dens økonomiske ressurser å forsikre (f. eks. glassforsikring).

I visse tilfelle vil staten kunne være interessert i å forsikre selv om de foran nevnte hensyn skulle tale mot forsikring. En antar således at forsikring bør tillates i tilfelle som forutsetter særlig kompliserte skadeoppgjør. Såfremt eksempelvis ansvarsforsikring av motorvogn etter motorvognloven sløyfes for statens biler (hva det er lovlig adgang til), måtte det sannsynligvis etableres en egen statsadministrasjon for behandling av skadeoppgjørene. Det anses da mer økonomisk for staten å betale premiene for denne ansvarsforsikring og la forsikringsselskapene behandle de til dels meget kompliserte skadeoppgjør. Videre kan det være grunn til å tillate forsikring i vedkommende fremmede valuta for transport av importvarer hvor valutamessige hensyn spiller inn. Når det gjelder statens forretningsdrift (statsbudsjettets avsnitt B) samt selvstendige statsbedrifter, kan det likeledes bli tale om å tillate forsikringer under hensyntaken til disse institusjoners særegne stilling i staten. I de tilfelle hvor premien ikke endelig belastes statskassen, vil det i alminnelighet ikke være grunn til å nekte forsikring. Videre er det selvsagt at forsikringsavtaler som er inngått i henhold til særskilt påbud (lov, kontrakt e. l.), blir stående ved makt. Endelig skal nevnes at hensynet til visse tjenestemenn kan tilsi at det tegnes forsikring til fordel for disse (f. eks. ansvarsforsikring for leger ved Rikshospitalet).

Under henvisning til det som foran er sagt om allerede meddelt bemyndigelse for Finansdepartementet og om dets langvarige praksis i behandling av omhandlede saker, anser en det ikke nødvendig i nærværende framlegg å gå ytterligere i enheltheter vedrørende de forskjellige forsikringsarter som det i denne forbindelse kan bli tale om. Dog finner en å burde knytte noen spesielle bemerkninger

til en enkelt gruppe, fordi den tidligere har vært gjenstand for oppmerksomhet fra bl. a. Stortingets Administrasjonskomité. Det gjelder garantiforsikring.

Statens regnskapsførere og oppebørselsbetjenter har plikt til for egen regning å stille sikkerhet i henhold til Kammerrettsanordningen av 18. mars 1720, kap. III, jfr. forordning av 31. september 1742. Kongen eller den han bemyndiger, kan i henhold til nevnte anordning, jfr. lov av 18. mai 1869 bestemme i hvilken utstrekning det kan gis fritakelse fra denne plikt. Statens siste lønnskomité og Stortingets Administrasjonskomité har anført at en må komme over til en ordning med ensartede regler på dette område, jfr. Tillegg til budsjettinnst. S. nr. 199 — 1948, s. 24.

Denne sak står i en noe annen stilling enn spørsmålet ellers i dette framlegg som gjelder statens umiddelbare sikring av egne risikoer. Det er en særskilt sak dette med regnskapsføreres og oppebørselsbetjenters plikt til for egen regning å stille sikkerhet. Departementet er imidlertid enig i at det bør overveies i hvilken utstrekning denne gamle ordning bør opprettholdes, og departementet vil ta opp spørsmålet til behandling. Saken vil i tilfelle bli forelagt Stortinget i den utstrekning en lovforandring vil vise seg nødvendig.

En forutsetter at departementet — såfremt det får den bemyndigelse det ber om — vil være berettiget til å si opp, eller pålegge oppsagt, slike forsikringer som det her gjelder og som ikke har særskilt rettslig hjemmel, likesom alle spørsmål om nyttegninger av slike forsikringer på forhånd blir å forelegge Finansdepartementet til avgjørelse.

Finansdepartementet

tilråder:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt utkast til proposisjon til Stortinget om bemyndigelse for Finansdepartementet til å avgjøre alle spørsmål om forsikring for statens regning av annen risiko enn brannrisiko.

Om forsikring av statens risikoer.

Vi **HAAKON**, Norges Konge,

gjør vitterlig:

Stortinget blir innbudt til å gjøre vedtak om at Finansdepartementet bemyndiges til å avgjøre alle spørsmål om forsikring for statens regning av annen risiko enn brannrisiko.

Tilråding fra Finans- og tolldepartementet ligger ved i avtrykk.

Gitt på Oslo Slott 17. mars 1950.

Under Vår hånd og rikets segl

HAAKON

(L. S.)

Halvard M. Lange

Leif Østern

